

MARKTCONSULTATIE STIMULERINGSFONDS GRONDSTOFFEN BIOBASED BOUWEN, 2026 MODULE VERWERKERS.

In groene tekst leest u hieronder (vanaf pag 3) de samenvatting van de ontvangen reacties en de eventuele aanpassingen die meegenomen zullen worden in de aanbesteding.

Introductie

In het stimuleringsfonds grondstoffen biobased bouwen (hierna: fonds) stelt het Ministerie van Landbouw Visserij Voedselzekerheid en Natuur (hierna: LVVN) middelen ter beschikking voor de aankoop van koolstofcertificaten die via biobased bouwmaterialen worden gecreëerd. Het Nationaal Groenfonds (hierna: Groenfonds) zal in opdracht van LVVN het een aanbesteding uitzetten om koolstofcertificaten te kopen van verwerkers van biobased grondstoffen. Om deze aanbesteding goed vorm te geven vraagt het Groenfonds ondernemers die van plan zijn om op korte termijn (binnen 2 jaar) te investeren in verwerkingscapaciteit voor de opschaling van de productie van biobased bouwmaterialen, gebruikmakend van Nederlandse teelt, om een reactie op de voorgenomen aanbesteding. Het verzoek is om in uw reactie globaal uw activiteiten en omvang te vermelden. Het Groenfonds en LVVN zullen de reacties gezamenlijk beoordelen.

LVVN en het Groenfonds hebben concept gunningscriteria opgesteld voor het deel van het stimuleringsfonds gericht op verwerkers. De onderstaande uitgangspunten, en de criteria, wil het Groenfonds graag toetsen in de markt. Ook aanvullende suggesties die bijdragen aan het doel van dit fonds zijn welkom.

Het fonds heeft twee budgetten: één voor koolstofcertificaten van telers en één voor koolstofcertificaten van verwerkers. Deze marktconsultatie gaat over het deel van het fonds dat gericht is op verwerkers. De module voor telers is eind november 2025 gepubliceerd (TN558527), en is geen onderdeel van deze consultatie.

Achtergrond en doelstellingen van het stimuleringsfonds:

In de Nationale Aanpak Biobased Bouwen (Nationale Aanpak Biobased Bouwen) (hierna NABB) werken vier ministeries samen om biograndstoffen van Nederlandse bodem een substantieel aandeel te geven als bouw materiaal in Nederlandse (woning)bouw. Het doel is dat in Nederland in 2030 op 50.000 hectare in Nederland biograndstoffen voor deze toepassing worden verbouwd. Koolstofcertificaten zijn een waardering van CO2 vastlegging in materialen, biograndstoffen, die daadwerkelijk zijn gebruikt in bouw materiaal dat in Nederland wordt toegepast. In de NABB is LVVN verantwoordelijk om stimulans te bieden aan agrariërs, om de teelt van vezelgewassen te stimuleren. Via het verkopen van koolstofcertificaten kan het saldo per hectare van biobased teelten bij telers worden verhoogd, en daarmee zal naar verwachting het areaal van deze teelten worden vergroot.

In 2024/2025 is een pilot uitgevoerd door Groenfonds met de eerste aankoop van koolstofcertificaten. Deze pilot is door LVVN geëvalueerd en de conclusie is dat het vooraf opkopen van koolstofcertificaten een veelbelovend instrument is om de teelt van vezelgewassen te stimuleren, en deze beter te verbinden met de biobased bouwsector.

Met de teelt van vezelgewassen (o.a. vezelhennep, vlas, miscanthus, wilg) wordt CO2 uit de lucht vastgelegd. Als deze vezelgewassen worden verwerkt tot bouwmaterialen, wordt de CO2 langdurig wordt opgeslagen in gebouwen. Biobased bouwmaterialen vervangen fossiele bouwmaterialen, waardoor ook CO2 wordt bespaard (verdringing). Dit draagt ook bij aan de klimaatopgave van Nederland om minder broeikasgassen uit te stoten.

De langdurige opslag van koolstof wordt geborgd door certificering. Certificering gaat volgens de regels van het methodedocument ‘*Langdurige koolstofopslag via biobased bouwmaterialen*’ dat door de Stichting Nationale Koolstofmarkt (‘SNK’) in opdracht van het Ministerie van LNV is opgesteld en/of het “*Certification Protocol for Biobased Products*” van ONCRA (documenten te vinden bij deze consultatie in TenderNed).

Na de pilot, waarin alleen koolstofcertificaten van vezelgewassen werden gekocht, worden nu ook koolstofcertificaten uit reststromen uit de tuin -en bosbouw (die verwerkt worden tot bouw materiaal) gekocht. Dit is een opvolging van een advies uit de evaluatie. De toevoeging van de categorie reststromen zorgt voor een duurzamere toepassing van deze stromen en ook voor meer aanbod van biobased bouwproducten.

Het fonds heeft de eisen dat de vezelgewassen verbouwd worden op en reststromen afkomstig zijn van Nederlands grondgebied, en dat biobased bouwmaterialen waarin de vezels en reststromen zijn verwerkt in Nederland worden toegepast.

Vezelgewassen hebben naast CO₂-opslag ook andere voordelen ten opzichte van gangbare gewassen. Zo hebben de gewassen het vermogen om de bodemkwaliteit te verhogen, dragen zij bij aan vermindering van uitstoot van stikstof, vragen weinig beregening en bestrijdingsmiddelen, en kunnen bijdragen aan vermindering van uitspoeling van nutriënten naar het oppervlaktewater (bijdrage aan Kaderrichtlijn Water). Neveneffecten voor zover openbaar bekend (zoals methaanuitstoot) effecten op de biodiversiteit (zoals invasiviteit), worden meegenomen bij de keuze welke gewassen meegenomen worden in het fonds.

Uit de evaluatie van de pilot bleek dat verwerkers een belangrijke rol spelen richting agrariërs, om de teelt te bevorderen en te zorgen voor verwerking tot bouw materiaal. Het fonds geeft in de aanstaande aanbesteding daarom de mogelijkheid voor verwerkers om rechtstreeks in te schrijven. Dit kan bijdragen aan de financierbaarheid van investeringen van verwerkers, de verwerkingscapaciteit te vergroten en daarmee de teelt te stimuleren. Belangrijk uitgangspunt voor LNV is dat de verwerker er voor zorgdraagt dat het gemiddelde saldo per hectare, van het gewas plus de koolstofcertificaten, in voldoende mate stijgt voor de teler.

In de aanbesteding voor kopen van Koolstofcertificaten wordt behalve op prijs ook op kwaliteit beoordeeld. De kwaliteit wordt bepaald door de mate waarin de inschrijver de keten voor langere duur optimaliseert, in de keten samenwerkt, de productie verduurzaamt, meer financiële middelen mobiliseert, de productie verhoogt, en de verdiensten doorlegt aan telers.

De verwerker moet bijdragen aan de teelt van vezelgewassen en de benutting van reststromen in Nederland. De verwerkingcapaciteit moet gevestigd zijn in de Europese Unie of de Europese Economische Ruimte. Voorwaarde is dat de verwerker Nederlands geteelde vezels of reststromen moet verwerken tot bouwmaterialen die op de Nederlandse markt worden afgezet. Het moet bijdragen aan de Nederlandse klimaatdoelen.

De minimale inschrijving bedraagt € 300.000, en het maximum is € 2.300.000 per inschrijving. Een ondernemer mag maar 1x inschrijven in deze module.

Het Groenfonds wil reacties ophalen uit de markt op de Eisen en Gunningscriteria die in concept zijn opgesteld voor deze aanbesteding. U wordt verzocht om uw reacties per vraag in het (Word) reactieformulier te schrijven en via TenderNed aan het Groenfonds te sturen.

Eisen Verwerkersmodule

LVVN en het Groenfonds vinden het van belang dat een optimaal aantal bedrijven het investeringsfonds kan benutten. Dit betekent dat de inschrijvingen moeten voldoen aan een minimum -en maximumgrens, binnen het gegeven budget.

De minimale inschrijving bedraagt € 300.000, en het maximum is € 2.300.000 per inschrijving

Vraag marktconsultatie:

1. De gestelde eisen aan de minimale en maximale omvang van de inschrijving: leidt dit naar uw mening tot de meest geschikte inschrijvingen, beoogd voor de opschaling van biobased bouwen in Nederland? Zo ja/nee waarom?

De reacties waren gemengd; zowel hoger als lager is genoemd.

In de uiteindelijke aanbesteding zal het minimum € 500.000 worden en het maximum € 2.300.000 blijven. Het minimum is verhoogd, omdat dat aansluit op de maximum grens van een andere regeling voor de sector, de Impact Innovation Challenge. Investeringsbehoefte tot € 500.000 kon daar terecht.

Gunningscriteria Verwerkersmodule

De gunningscriteria, ieder met een gewicht, zullen de eindscore van de inschrijvingen bepalen.

A. Prijs

Op basis van een eerder uitgevoerd onderzoek is de prijs van een koolstofcertificaat met een bepaalde bandbreedte bepaald. Deze prijs is marktconform, en op dit punt wordt uw input niet gevraagd.

De prijs van de koolstofcertificaat die de verwerker koopt aan het Groenfonds is minstens €95,- en maximaal €110,- per koolstofcertificaat (exclusief BTW). Hoe lager de prijs, hoe meer punten.

WEGING: 20%

Puntenwaardering:

prijs	€ 95	€ 96	€ 97	€ 98	€ 99	€ 100	€ 101	€ 102	€ 103	€ 104	€ 105	€ 106	€ 107	€ 108	€ 109	€ 110
punten	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0

Vraag marktconsultatie:

2. Heeft u opmerkingen over de puntenwaardering van de Prijs en / of over de weging van de Prijs in de 4 gunningscriteria?

De reacties waren overwegend neutraal, maar we hebben het argument om de weging te laten dalen overgenomen; ketenversterking zou zwaarder moeten wegen dan de prijs. De weging zal worden aangepast naar 10%

Gemiddeld saldo per hectare

Het belangrijkste doel van het stimuleringsfonds is dat Nederlandse telers financieel gestimuleerd worden om vezelgewassen te telen, en hiermee bijdragen aan voldoende aanbod van vezelgewassen die verwerkt kunnen worden tot bouwproducten. De verwerker dient daarom zorg te dragen voor een aantrekkelijk saldo voor telers.

Wat is het gemiddelde saldo (van koolstofcertificaten plus grondstof) per hectare, op jaarbasis, dat levering van de grondstof/vezels aan de verwerker oplevert voor de telers. Hoe hoger het saldo, des te hoger de score.

WEGING 40%

Puntenwaardering:

saldo (min-max)	(l - k)	(k - j)	(j - i)	(i - h)	(h - g)	(g - f)	(f - e)	(e - d)	(d - c)	(c - b)	(b - a)
punten	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0

Vraag marktconsultatie:

3. Wat is het gemiddelde saldo (zonder koolstofcertificaten) in de afgelopen jaren geweest voor het gewas dat u verwerkt?
4. Is de waardering van het saldo (inclusief koolstofcertificaten) per hectare, op jaarbasis, een werkbaar instrument? Licht toe.
5. Heeft u suggesties voor de bedragen a t/m k in bovenstaande puntenwaardering?
6. Heeft u andere ideeën om verhoging van het saldo, naar aanleiding van deze aanbesteding, voor telers te borgen? Denk daarbij ook aan meetbaarheid en objectieve vaststelling.
7. Heeft u opmerkingen over weging van het criterium Saldo in de 4 gunningscriteria?

De reacties waren divers en lieten zien dat dit een complex onderdeel is. Verwerkers benadrukken dat het vergroten van verwerkingscapaciteit en langjarige afname belangrijk(er) zijn voor telers. Uiteindelijk is het van belang dat ook zónder de Koolstofcertificaten de teelt aantrekkelijk is voor telers. Vanuit het ministerie van LNV is het logisch om de telers uiteindelijk de begunstigde te willen laten zijn van een stimuleringsfonds. We delen de mening dat het lange termijn perspectief uit de marktprijs moet komen, dat het mee kunnen rekenen van Koolstofcertificaten slechts een overgangsfase zal moeten zijn. Het behoeft verdere verfijning om de scoring logisch en eerlijk te kunnen doen. We behouden de focus op 'saldo per hectare'; we zullen een definitie meegeven, en verwachten dat ook tuinbouwreststromen een eigen omrekenfactor naar hectare kan onderbouwen. Voor agroforestry/mengteelten zal inschrijver ook zelf een omrekenfactor moeten kunnen onderbouwen. Onze reactie op de suggestie om bodemgebonden certificaten mee te laten tellen is : dat kan niet aan de orde zijn, omdat het juist over vastlegging in bouwmaterialen gaat. Wanneer de verwerker ook teler is, zal het 'saldo' ook berekend (moeten) kunnen worden. De opmerking over de 'min-max' is terecht: dat moet omgedraaid worden.

De weging van de ketenafspraken wordt zwaarder, maar onderdeel 'saldo' behoudt de 40% weging.

B. Leverage

Om middelen uit het fonds zo doelmatig mogelijk in te zetten, wordt er beoordeeld op de hoeveelheid private middelen die er aangetrokken worden om de totale investering te realiseren.

Er zal worden gewaardeerd hoeveel de private financiering en eigen inbreng voor het investeringsplan bedraagt t.o.v. de totale investering; hoe hoger de leverage, hoe meer punten. Eigen inbreng is uitsluitend cash inbreng (niet in-kind).

WEGING 20%

Puntenwaardering:

private inbreng/tot. invst.	100%	90%	80%	70%	60%	50%	40%	30%	20%	10%	0%
punten	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0

Vraag marktconsultatie:

8. Heeft u opmerkingen over weging van het criterium Leverage in de 4 gunningscriteria?

De reacties waren divers met o.a. een verzoek het niet alleen af te zetten op de directe cash investeringen, te diversifiëren naar (niveau van innovatie) technieken, te relateren naar verbetering van teeltsaldo.

We besluiten dit criterium niet te wijzigen, omdat het lostrekken van private investeringen een doel is en omdat andere aandachtspunten in andere criteria worden geadresseerd.

C. Investeringsplan

Om goed zicht te hebben op het effect en de haalbaarheid van geplande investeringen, wordt er beoordeeld op kwaliteit van het investeringsplan. In het investeringsplan willen we de onderbouwing lezen voor de elementen waarop punten gescoord worden.

WEGING 20%

Er zijn 5 elementen die gescoord worden. Ieder element draagt even veel bij aan de totaal score voor onderdeel D.

D1 Omschrijving van de teelt en het bouwproduct

In het plan dient duidelijk te worden aangegeven welke teelt wordt verwerkt tot welk bouwproduct, met ook omvang van benodigde teelt en de hoeveelheid bouwproduct dat daarmee geleverd kan worden, en met welke doelgroep voor het eindproduct.

	aantal punten
Beschrijf welke grondstoffen worden aangekocht en verwerkt.	2
Beschrijf op welke wijze en op hoeveel oppervlakte deze grondstoffen worden geteeld	2
Beschrijf hoe groot de markt is van toeleveranciers	2
Beschrijf het product dat wordt gemaakt, en het eindgebruik van het product	2
Beschrijf hoe groot de markt is van de uiteindelijke gebruikers van het bouwproduct	2
maximaal aantal punten	10

Vraag marktconsultatie:

9. Heeft u opmerkingen op deze vragen om de teelt en het product in goed beeld te krijgen? Heeft u suggesties t.a.v. dit onderdeel?

10. Heeft u opmerkingen over het aantal punten dat in dit element te verdienen is?

De reacties waren divers met verwijzingen naar onderdelen die we onder andere criteria wegen. Omdat het doel van deze beschrijvingen is om een beeld van de teelt en het bouwproduct te krijgen, vervangen we de puntenscoring door een verplichte beschrijving (zonder punten scoring).

D2 Opschaling van de verwerkersactiviteiten

Het investeringsplan moet duidelijk aantonen hoe de activiteiten opgeschaald gaan worden. Beschrijf hoe je de productiecapaciteit wilt vergroten en welke middelen, partners en infrastructuur daarvoor nodig zijn. Dit moet zowel op korte termijn (binnen de eerste 2 jaar) als op lange termijn (4 jaar) inzicht geven in de groei en de bijbehorende investering.

Beschrijf de huidige verwerkingsmachines, werkwijze en capaciteit

Beschrijf welke aanvullende, vervangende of verbeterde machines en/of werkwijzen zullen worden geïmplementeerd.

Beschrijf de groei van aantal hectares onder productie (leverend aan dit bedrijf) ten gevolge van de uitvoering van het investeringsplan

Noem hieronder hoeveel inkomende grondstof er nu wordt verwerkt, en hoeveel product er uitgaat (per jaar)

Noem hieronder hoeveel inkomende grondstof er zal worden verwerkt na complete implementatie van de vernieuwingen, en hoeveel product er uit gaat (per jaar)

	inkomend volume grondstof	geproduceerd volume product
bestaand		
toekomstig		
groei	(toekomstig -/- bestaand)	(toekomstig -/- bestaand)
% toename	(groei / bestaand)	(groei / bestaand)

puntenwaardering

Toename**	>100%	>80%	>50%	>30%	>10%
punten	10	8	5	3	1

* De beschrijvingen worden beoordeeld als onderbouwing van de 'toename'. Indien de beschrijving niet overtuigend is voor de toename, dan zal die worden aangepast naar een niveau dat passender is.

** de hoogste van de 2 scores wordt gewaardeerd

Vraag marktconsultatie:

11. Wat vindt u van deze vragen en criteria om het effect van het investeringsplan te beoordelen?

Heeft u suggesties t.a.v. dit onderdeel?

12. Heeft u opmerkingen over het aantal punten dat in dit element te verdienen is?

In de reacties wordt oa genoemd dat er een alternatief voor de toename van het aantal hectares mogelijk moet zijn, als hectares niet te herleiden zijn, en dat het niet de juiste vragen zijn, en dat sommige specifieke onderdelen geheim gehouden moeten kunnen worden.

De beschrijvingen blijven de verplichte achtergrondinformatie, om de scoring van de toename te kunnen onderbouwen. De scoring van de toename blijft.

D 23. Tijdslijn

Het investeringsplan moet aantonen dat de investering en installatie binnen maximaal 4 jaar na de start van het project in gebruik worden genomen,

Beschrijf de termijnen van het bestellen en installeren van de benodigde verwerkingsmachines, en indien van toepassing de bouw van de verwerkingslocatie. Denk ook aan eventuele vergunnings-processen. En redeneer zo wat het startjaar zal zijn van de (verhoging van) de productie.

startjaar eerste verhoogde productie	2026	2027	2028	2029	2030
punten	10	8	5	3	1

De beschrijving wordt beoordeeld als onderbouwing van het startjaar. Indien de beschrijving niet overtuigend is dan zal de timing worden aangepast naar een jaar dat passender is.

Vraag marktconsultatie:

13. Wat vindt u van deze vragen en criteria om de tijdslijn van het investeringsplan te beoordelen? Heeft u suggesties t.a.v. dit onderdeel?
14. Heeft u opmerkingen over het aantal punten dat in dit element te verdienen is?

In de reacties wordt gesuggereerd om andere mijlpalen van groei of winstgevendheid te gebruiken. Deze vinden we niet haalbaar. Er wordt gevraagd om andere behandeling van innovatieve technologieën. Hierop is onze reactie deze regeling niet bedoeld is voor innovatie. Deze aanbesteding gaat over het snel, grotere volumes bio based bouwmaterialen in de keten te krijgen, en daarmee de ontvangst van de gewenste Koolstofcertificaten.

De scoring zal wel iets aangepast worden.

D34. Ketenintegratie van teler, Verwerker en bouwproduct

In het investeringsplan moet beschreven staan hoe de keten wordt vormgegeven, van de teler (landbouwsector), via de verwerker (industrie), tot het eindproduct (bouw materiaal). Het moet duidelijk zijn hoe de samenwerking tussen de verschillende schakels wordt geoptimaliseerd.

	aantal punten
beschrijf je toeleveranciers	2
beschrijf je afnemers	2
beschrijf de afnemers van je afnemers	2
beschrijf welke afspraken je met toeleveranciers maakt	2
beschrijf welke afspraken je met je afnemers maakt	2
maximaal aantal punten	10

Vraag marktconsultatie:

15. Heeft u opmerkingen of aanvullingen op de onderdelen waarover beschrijvingen worden gevraagd, om het beeld van de keten(verbetering) te krijgen?
16. Hoe ziet u de scoring van punten?

In de reacties werd o.a. gevraagd naar het zwaarder laten wegen van een goede en of groeiende afspraken in de keten. Hoewel er ook gevraagd werd naar een lagere scoring van de beschrijvende onderdelen. Er werd op gewezen dat het bij innovatieve technieken lastiger is.

De beschrijving van de ketenspelers laten we buiten de scoring. De scoring op het verbinden van de ketenspelers, maken we zwaarder, vooral op de gemaakte en verwachte afspraken. Innovatieve technieken zijn ondersteund vanuit de Innovation Challenge .

D45. CO2-opslag en duurzaamheidsdoelen

Het investeringsplan moet de verwachte CO2-opslag door de verwerking van teelt in bouw materiaal voor de komende 10 jaar bevatten. Daarnaast moet het plan ook aangeven welke duurzaamheidsmaatregelen worden genomen in het bedrijf om CO2-besparing te realiseren.

	aantal punten
Hoeveel koolstof wordt er op jaarbasis in de te produceren producten opgeslagen	4
er wordt méér dan het dubbele opgeslagen dan de in deze inschrijving te koop aangeboden koolstof (4)	
er wordt méér dan 75% extra bovenop de in deze inschrijving te koop aangeboden koolstof opgeslagen (2)	
er wordt méér dan 50% extra bovenop de in deze inschrijving te koop aangeboden koolstof opgeslagen (1)	
er wordt minder dan 25% extra bovenop de in deze inschrijving te koop aangeboden koolstof opgeslagen (0)	
Zijn er restproducten, zo ja, worden restproducten opnieuw gebruikt of elders gebruikt	2
wordt er duurzame energie gebruikt in het productie proces	2
zo ja, is dat meer of minder dan 50% van de benodigde energie	2
maximaal aantal punten	10

Vraag marktconsultatie:

17. Wat vindt u van deze vragen en criteria om het duurzaamheidsdoel van een investeringsplan te beoordelen? Heeft u suggesties t.a.v. dit onderdeel?
18. Heeft u opmerkingen over het aantal punten dat in dit element te verdienen is?

De reactie dat het belonen van niet-aangeboden koolstofcertificaten een averechts signaal is, nemen we over en schrappen dit sub-onderdeel. We zullen meer punten toekennen aan minder vervuilende productieprocessen. De opmerking over de werking van het product als substitutie voor traditionele bouwmaterialen zullen we niet vertalen in een scoring; immers ieder product vervangt iets anders en het doel is niet om het ene product (gewas dat erin zit) te vergelijken met het andere. Dat zou de diversiteit die we ook beogen niet ten goede komen.

Tenslotte:

19. Heeft u nog opmerkingen die niet aan de orde komen bij boven gestelde vragen? Mist u bepaalde elementen, of heeft u opmerkingen over de algemene doelstellingen van het fonds zoals bovenaan geformuleerd?
20. Kunt u , indien u daartoe bereid bent, aangeven of u zelf van plan bent mee te doen met deze aanbesteding?

In de laatste algemene opmerkingen wordt gepleit voor een integrale beoordeling van in te dienen plannen. Onze reactie is dat een aanbesteding een strikter kader moet hanteren dan bijvoorbeeld een subsidieregeling. Daarom zullen we zowel vragen om een compleet investerings- en businessplan; als de beoordeling op zo objectief mogelijke elementen te laten plaatsvinden.

Er wordt gevraagd om langjarige mogelijkheden. Onze reactie is dat we helder zullen maken dat het voorgestelde investeringsplan niet per sé, volledig in 2026 hoeft te worden gebouwd. Hoger maximumbedrag is momenteel niet mogelijk binnen het budget van LVVN.

Op de vraag om expliciete aandacht voor de vraagkant in de bouwmarkt kunnen we antwoorden dat stimulans hiervoor in het programma van Nationale Aanpak Biobased Bouwen ligt, en niet beoogd is in onderhavige aanbesteding.

De vraag om Lisdodde mee te nemen in het rijtje wordt vooralsnog, met de nu bekende milieuberekeningen, negatief beantwoord. Er loopt momenteel een proces om te onderzoeken of het mogelijk wordt, op basis van de laatste wetenschappelijke inzichten.